

Forsvarets høgskole

Årsrapport 2023

Styrets medlemmer

Styret:

Steinar Simonsen

Styreleder

Anne Husebekk

Nestleder

Generalmajor Lars Sivert Lervik

sjef Hæren

Oberstløytnant Dag Henriksen,

Ansattrepresentant

Førsteamanuensis Åse Gilje Østensen,

Ansattrepresentant

Generalmajor Rolf Folland

Sjef Luftforsvaret

Oberstløytnant Per Krogdahl

Ansattrepresentant

Kontreadmiral Oliver Berdal

Sjef Sjøforsvaret

Kadett Aleksander Tokstad

Studentrepresentant

Vara:

Ellen Katrine Hætta

(vara eksternt medlem),

Viseadmiral Nils Andreas Stensønes

Sjef E-tjenesten

(vara for de tre styrkesjefene),

Brigader Halvor Johansen,

Sjef Cyberforsvaret

(vara for de tre styrkesjefene),

Førsteamanuensis Ingerid Maria Opdahl

(førstevara ansatt i undervisnings- og forskerstilling),

Førsteamanuensis Morten Nordhagen

Ottosen

(andrevara ansatt i undervisnings- og forskerstilling),

Seniorrådgiver Anna Therese Klingstedt

(vara ansatte i tekniske og administrative stillinger),

Kadett Hanna Nysæter

(vara studentrepresentant)

Styrets beretning

Styret ved Forsvarets høyskole (FHS) er høyskolens øverste organ. Det har ansvaret for at høyskolens virksomhet holder høy kvalitet og drives effektivt iht. gjeldende lover. I 2023 har styret gjennomført fem møter, fire ordinære og ett ekstraordinært møte. Saker til behandling har blant annet vært ny høyskolestrategi, akkreditering av ingeniørutdanningen på FHS/Krigsskolen og ny handlingsplan for mangfold og likestilling.

Ordinært styrevalg ble gjennomført i januar 2023 for kategoriene ansatt i tekniske og administrative stillinger og ansatt i undervisnings- og forskerstillinger. Studentvalg gjennomføres årlig.

Resultater og høydepunkter 2023

2023 har vært et spennende år for ansatte, elever, kadetter og studenter ved FHS. Situasjonen i Europa og verden ellers har ført til et mye større fokus på personell og kompetanse i Forsvaret, og følgelig en økt satsning på utdanning av befal og offiserer. Dette gjenspeiles i økte budsjettildelinger, men også økte krav til gjennomføring og kvalitet i det vi gjør hver dag. Takket være dyktige og omstillingskompetente ansatte, elever, kadetter og studenter, som legger ned en stor arbeidsinnsats for at vi skal levere god militær utdanning, forskning, utvikling og formidling, har vi lyktes med å levere på oppdraget også i 2023. Behovet for personell er økende, og høyskolen jobber med å finne muligheter og løsninger innen dagens struktur, samt kartlegge hva som må til for videre økning.

Året har, som det forrige, vært preget av et ustabil verdensbilde. Krigen i Ukraina har vært en stor del av hverdagen og mediebildet, samt at konflikten mellom Israel og Palestina/Hamas blusset opp igjen i oktober.

Dette påvirker FHS gjennom behov fra media og omgivelsene, som ønsker at våre forskere skal dele av sin kunnskap. Antall mediebidrag i 2023 viser en liten nedgang mot det rekordhøye tallet vi så i 2022. Samtidig ser vi at våre forskere i 2023 har levert et økt antall forskningsartikler – noe som er positivt for høyskolen. Fortsatt ser vi at FHS' omdømme nyter godt av oppmerksomheten og det våre forskere formidler.

Styret vedtok i 2023 ny strategi for høyskolen med tre hovedmål;

1. Fremtidsrettede militære profesjonsutdanninger av høy kvalitet
2. Forskning og utvikling om militærmakt på høyt internasjonalt nivå
3. Aktiv og ansvarsbevisst formidling av kunnskap om militærmakt

Strategidokumentet skal være overordnet og dekke et 10-årsperspektiv. Samtidig skal strategien revideres årlig for å inkorporere endrede rammebetingelser eller politiske føringer. Den nye strategien skal være et ledelsesverktøy som skaper en felles retning og setter alle høyskolens sjefer med deres medarbeidere i stand til å utarbeide konkrete utviklingsplaner for deres respektive ansvarsområder/avdelinger. Strategien skal legge til rette for mer forsknings og utviklings- (FoU-) og utdannings samarbeid på tvers av avdelinger.

Håndtering av resultatene fra NOKUT-tilsynet har vært en prioritet i 2023. Dokumentasjon ble oversendt i høstsemesteret. Tilbakemelding fra NOKUT kommer i løpet av vårsemesteret 2024. I forbindelse med dette arbeidet, har høyskolen utviklet et nytt avvikshåndteringssystem. Systemet vil være en god hjelp i det videre kvalitetsarbeidet.

I tillegg til NOKUT-tilsynet er det gjennomført internasjonaliseringsstilsyn og

Sjef FHS gratulerer Morten Nordhagen (FHS Krigsskolen) med professoroppykket i november 2023.

materielltilsyn. Internasjonaliseringstilsynet kom høyskolen svært godt ut av, mens det ble påpekt avvik som vil bli lukket før sommeren 2024 knyttet til materiellsikkerhet. FHS/Sjøkrigsskolen (SKSK) tilbyr maritim utdanning i henhold til § 14 i forskrift om kvalifikasjon og sertifikater for sjøfolk. Det innebærer at FHS/SKSK må ha et kvalitetssystem som er godkjent av Sjøfartsdirektoratet og sertifisert etter anerkjent standard. I oktober gjennomførte klasseselskapet Det Norske Veritas (DNV) en fornyelsesrevisjon med dokumentgjennomgang ved FHS/SKSK. Tilsynet resulterte i at FHS/SKSK fikk fornyet sertifisering som utdannings- og opplæringsinstitusjon for maritim utdanning i fem nye år fra 2023 til 2028, med forbehold

om årlig verifisering. Sjøfartsdirektoratet vil gjennomføre tilsyn om godkjenning i løpet av våren 2024.

Revidert master i militære studier ble gjennomført og samarbeidsmaster i krig og samfunn ved NTNU hadde oppstart i 2023. I tillegg har det vært flere boklanseringer og gjennomføringer av store konferanser. Arbeidet i samarbeid med Ukraina om forskning og utdanning er intensivert. Her hjemme er det påbegynt en omfattende oppgradering av eiendom, bygg og anlegg til skoler og avdelinger.

Styret ønsker å anerkjenne den viktige og store jobben alle våre ansatte, studenter, elever og kadetter legger ned hver eneste dag.

Ord fra rektor og Sjef FHS

*Rektor og sjef FHS
Dag Rist Aamo
Generalmajor*

Forsvarets høyskole har et svært innholdsrikt år bak seg. Vi har fortsatt den nødvendige utviklingen av en relativt ung høyskole, og tatt viktige grep for å sikre at skolen både leverer relevant kompetanse av høy internasjonal standard til Forsvaret, og tilfredsstillende kvalitetskravene for en høyere utdanningsinstitusjon.

I perioden er studieløp videreutviklet og et nytt master-samarbeid etablert. Kvotene på både grunnleggende og videregående offisersutdanning er økt, og det er igangsatt modernisering av en betydelig del av bygningsmassen til skolen. Kvalitetsarbeidet ved skolen er utviklet gjennom etableringen av et avvikssystem, og aktiviteten knyttet til formidling var også i 2023 svært høy.

Ved starten av 2024 ser vi inn i et år der et Forsvar i vekst har et stadig økende behov for kompetanse. Økningen i kvoter, særlig innen offisersutdanningene fortsetter og legger press på både infrastruktur og lærerkrefter. Kompetanseanalyser viser at veksten vil fortsette gjennom skolens strategiperiode, og det blir dermed avgjørende å håndtere veksten på en strukturert og bærekraftig

måte der også kvaliteten på utdanningen ivaretas.

Veksten er i tillegg utløst av en sikkerhetspolitisk situasjon som krever at skolen også utvikles faglig for å sikre relevansen, og skjer i et samfunn som løpende endres, særlig i forhold til bruk av ny teknologi, men også gjennom endringer i arbeidsmarkedet og blant søkermassen.

Overskriften er vekst med kvalitet. Noen av de viktigste virkemidlene i den kommende perioden er langsiktig satsning på rekruttering og utvikling av kompetanse for å sikre evnen til å utdanne større kull med høy kvalitet. Rekruttering vil også fokusere på å få tilstrekkelige søkere inn til studiene.

Skolen vil styrke egen kompetanse innen teknologi, både for å sikre relevante utdanninger, men også for å utvikle driften og studietilbudene ved skolen. Fokuset på holdninger, etikk og ledelse vil vedvare for å gi Forsvarets fremtidige ledere et solid utgangspunkt for å gå ut i organisasjonen som solide rollemodeller og ledere som klarer å utnytte organisasjonens mangfold til det beste for Norge.

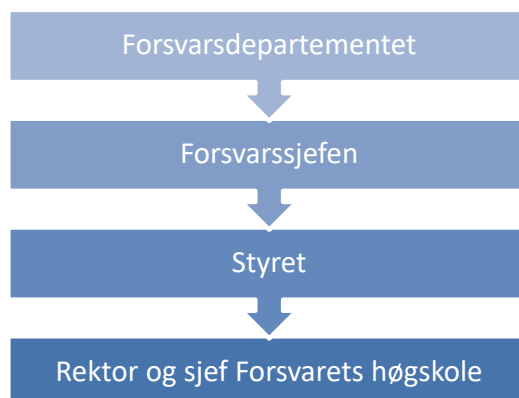
Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Styringslinjer/struktur

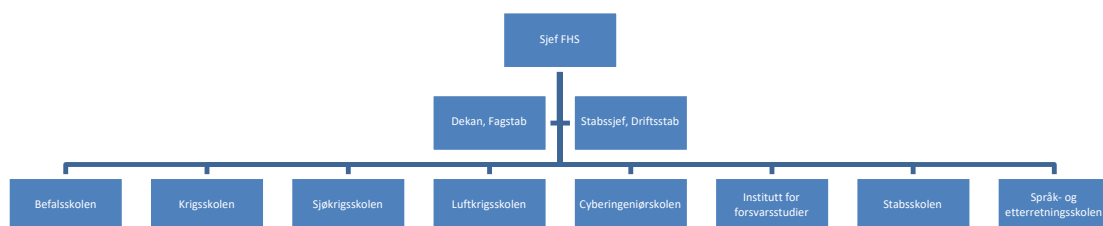
Forsvarsdepartementet gir rammer og føringer til utdanning i iverksettingsbrevet.

Forsvarssjefen er øverste leder i Forsvaret og er dermed ansvarlig for, og eier av, utdanningen i Forsvaret. Høgskolestyret er oppnevnt for å utføre oppfølgingsansvaret på vegne av forsvarssjefen. Styret har et helhetlig faglig og økonomisk ansvar etter rammer og føringer gitt av forsvarssjefen.

Rektor og sjef FHS ivaretar den daglige ledelsen av FHS.

Illustrasjon styringslinjer.

Illustrasjon organisasjon.

FHS består av syv utdanningsavdelinger

FHS har Forsvarets og Norges fremste akademiske fagmiljø innen militærmakt og sikkerhets- og forsvarspolitik. FHS utdanner alt befall og alle offiserer i Forsvaret. Gjennom forskning og utvikling er skolen ledende på kunnskap om militære styrker og krigføring.

Arbeidsmiljø og personale

FHS er en driftsenhet i Forsvaret med en årsverksramme på 403 faste årsverk (pr. 31.12.2023), i tillegg finnes PhD-stipendiater, Interne-/eksternfinansierte prosjekter, professor II, pensjonister, lærlinger og studenter/kadetter/elever.

Årsverk (pr desember 2023)

De faste årsverkene fordeler seg slik:

- Spesialister 2
- Befal 5-9: 73
- Offiser 1-9: 140
- Sivilt ansatte: 188

Bidrags- og oppdragsaktivitet (eksternfinansiert): 25

Professor II: 11

Lærlinger

FHS har totalt 15 lærlinger som fordeler seg slik:

Lærlinger	1. års	2. års
kontor & administrasjon	3	3
kokker	2	1
IKT	3	3

Kjønnsdeling

Menn og kvinner, fordeling av faste årsverk totalt:

Menn: 264, tilsvarende 71,9%.

Kvinner: 103, tilsvarende 28,1%

Lokasjoner

FHS er lokalisert med Sjøkrigsskolen i Bergen, Luftkrigsskolen i Trondheim, Krigsskolen på Linderud, Cyberingeniørskolen på Jørstadmoen, Språk- og etterretningsskolen på Lutvann, Befalsskolen på Sessvollmoen, og Institutt for forsvarsstudier, Stabsskolen og ledelse er lokalisert på Akershus festning.

Arrangementer

I 2023 avholdt avdelingene ved FHS 23 åpne, fysiske arrangementer for FoU-formidling, tre av dem i samarbeid med henholdsvis Universitetet i Tromsø, Forsvarets forskningsinstitutt og Atlantic Council of Finland. FHS har etablert stabile digitale plattformer for formidling av FoU ved våre avdelinger. Ni arrangementer ble sendt direkte på nett, og det ble produsert åtte konferansevideoer i etterkant, som er lagret i FHS' YouTube-kanal med over 1000 abonnenter. Tilbakemeldingene fra deltagerne viser at våre seminarer og konferanser holder høy kvalitet, både i form og faglig innhold.

De digitale samarbeidsplattformene utnyttes stadig bedre og bedre i organiseringen av arrangementene. FHS bidro i 2023 med digital kompetanse i organiseringen av to arrangementer i regi av Forsvaret, *NATO Military Committee Conference 2023* og *Modig ledelse*, med svært gode tilbakemeldinger. FHS vil videreutvikle FoU-formidlingen kontinuerlig, med nye og innovative ideer og tiltak som øker kvaliteten både for vårt publikum og de faglig tilsatte ved FHS.

I tillegg til arrangementsstøtten har vi formidlet forskningsprosesser og -resultater i flere tekster og videoer på egne nettsider og på våre sosiale medieplattformer.

Tilskudd forskningsmidler

Tilskudd til forskningsprosjekter - 2023

Prosjekt/program	Avdeling	Eierskap	Finansiør	Beløp
Sikkerhetspolitikk i Asia (SPA)	IFS	FHS	Forsvarsdepartementet	2 988 000
Stordata	IFS	FHS	Forsvarsdepartementet	1 009 000
Norsk sikkerhetspolitikk i strategisk perspektiv II	IFS	FHS	Forsvarsdepartementet	3 558 000
Rusecopol	IFS	FHS	Norsk forskningsråd	149 000
Ivaretagelse av norske INTOPS-soldater	IFS	FHS	Forsvarsdepartementet	827 000
Krevende farvann	IFS	FHS	Forsvarsdepartementet	990 000
Military Cooperation	STS	FHS	Forsvarsdepartementet	420 000
Crisis Management	STS	FHS	Forsvarsdepartementet	1 000 000
Veteranforskning	IFS	FHS	Forsvarsdepartementet	1 880 000
Contested Ukraine	STS	FHS	Norsk forskningsråd	1 207 769
Joint Targeting	LKSK	FHS	Forsvarsdepartementet	1 251 012
Luxcore	IFS	Oslo MET	Norsk forskningsråd	610 000
AGOPOL	IFS	Oslo MET	Norsk forskningsråd	610 000
Sjømaktskonferanse	SKSK	FHS	Eckbos Legat	75 000
SUM				16 574 781

I tillegg har FHS gjennom året mottatt følgende forskningsmidler internt i Forsvaret:

Prosjekt/program	Avdeling	Eierskap	Finansiør	Beløp
Extended reality - XR	STS	FHS	FD/FST	15 000 000
Sjømakt 2040	SKSK	FHS	Sjøforsvaret	2 342 000
CD&E-midler Arctic	KS	FHS	FOH	900 000
SUM				18 242 000

Årets aktiviteter og resultater

Formidling – tall

I henhold til universitets- og høyskoleloven (§1-3) skal universiteter og høyskoler formidle resultater fra forskning og faglig utviklingsarbeid, og legge til rette for at institusjonens ansatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten. Dette reflekteres

i FHS' strategi, som fremhever at FHS skal drive målrettet formidling av kunnskap som utvikles ved FHS til forsvarssektoren og det sivile samfunn. Fagfellevurderte publikasjoner ved FHS i 2023, 2022 og 2021, fordelt på avdelinger, fremgår av denne tabellen:

Type publikasjon		CISK	IFS	KS	LKSK	SKSK	SESK	STS	Uspes. avd.	Sum
Vitenskapelig monografi	2023	0	1	0	0	0	0	2	0	3
	2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2021	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Vitenskapelig antologi	2023	3	3	6	5	3	0	8	1	28
	2022	0	2	3	1	1	0	1	2	10
	2021	2	16	1	2	6	0	3	2	32
Vitenskapelig artikkel i serie eller periodika	2023	5	7	1	2	4	0	7	3	26
	2022	6	12	11	0	8	0	9	4	50
	2021	5	11	3	3	6	1	12	1	42
Sum	2023	8	11	7	7	7	0	17	4	57
	2022	6	14	14	1	9	0	10	6	60
	2021	7	27	6	5	12	1	15	3	76
Publiseringspoeng	2023	4,2	16,95	4,96	4,03	4,64	0	22,46	2,38	59,62
	2022	3,83	16,32	9,83	0,49	4,96	0	9,03	2,79	47,25
	2021	3,76	21,33	11,24	3,54	7,9	0,5	10,34	1,56	60,17

Vi gjør oppmerksom på at tallene for 2023 ikke er fullstendige, da de hentes fra Cristin, hvor mange faglig tilsatte registrerer sine publikasjoner på slutten av året. I tillegg gjennomførte og leverte faglig tilsatte ved FHS i 2023 en rekke faglige og populærvitenskapelige foredrag

og andre formidlingsbidrag, de deltok i ulike intervjuer, TV-program m.m. og skrev kronikker og kortere artikler. Noe av dette fremgår av tabellen under (ikke all aktivitet er registrert i Cristin, så tabellen gir ikke et fullstendig bilde):

Type publikasjon	CISK	IFS	KS	LKSK	SKSK	SESK	STS	Sum
Populærvitenskapelig artikkel	1	11	2	2	0	0	3	19
Sammendrag/abstract	0	0	1	0	0	0	0	1
Kronikk	0	18		6	0	0	8	32
Leder	0	0	0	0	1	0	0	1
Anmeldelse	0	0	1	0	0	0	0	1
Leserinlegg	0	3	1	0	0	0	0	4
Intervju tidsskrift	0	1	0	0	1	0	0	2
Fagartikkel	0	5	0	3	0	0	4	12
Vitenskapelig foredrag	5	12	2	0	8	0	8	35
Faglig foredrag	5	18	7	16	28	0	41	115
Populærvitenskapelig foredrag	0	13	3	6	4	0	2	28
Poster	0	0	1	0	0	0	0	1
Lærebok	0	0	0	0	0	0	0	0
Fagbok	0	1	0	0	0	0	0	1
Rapport	0	3	1	1	2	0	0	7
Doktorgradsavhandling	0	0	0	0	0	0	0	0
Faglig kapittel	1	0	3	1	0	0	2	7
Populærvitenskapelig kapittel/artikkel	0	0	0	0	0	0	0	0
Innledning	0	0	0	0	0	0	0	0
Annet	0	0	0	0	0	0	0	0
Dokumentar	0	0	0	0	0	0	0	0
Programledelse	0	0	0	0	0	0	0	0
Programdeltagelse	0	8	0	1	4	0	0	13
Intervju	3	33	2	37	55	0	0	130
SUM	15	126	24	73	103	0	68	409

Eksterne forskningsmidler

FoU-aktivitetene ved FHS er omfattende, og er høyt prioritert både blant ledelse og faglig tilsatte. Antall pågående forskningsprosjekter er om lag 90, innen forskningsfelt som spenner fra sikkerhets- og forsvarspolitik, doktrine- og konseptutvikling, land-, -luft- og maritime operasjoner, militært lederskap, samt cyberoperasjoner, rom- og -sikkerhet. Oppfølgingen av den avdelingsovergripende FoU-planen «Forskning og utvikling for militær profesjonsutdanning» er videreført i 2023. Planen har styrket FoU-samarbeidet på tvers av avdelingene, og bidratt til synergier mellom faglig tilsattes operative erfaring og akademiske tyngde. Ni FoU-grupper på tvers av FHS' avdelinger er aktive (gruppeleders avdeling i parentes):

• **Making Sense of Military Operations (FHS/Stabsskolen (STS))**

Gruppen skal analysere militære operasjoners vitenskapsfilosofiske røtter, med forskningsspørsmål som «hva er militære operasjoner», og «er militærvitenskap en vitenskap». Gruppen har publisert en rekke Open Access artikler i boken «Handbook of Military Sciences»: [Handbook of Military Sciences | SpringerLink](#)

• **Targeting (FHS/Luftkrigsskolen (LKSK))**

Fokus for gruppen er å utvikle kunnskap om Norges anskaffelse av F-35 jagerfly, og hvordan vi bør trene, øve og operere med F-35 i et fellesoperativt ramme (bl.a. med spesialstyrker, Sjøforsvaret, Hæren, HV, Cyber og Space). Gruppen har publisert boken «Autonomi i militære operasjoner», og ansatt en Ph.d.-stipendiat og to eksternfinanserte prosjektmedarbeidere.

• **Erfaringslæring (FHS/Institutt for forsvarsstudier (IFS))**

Gruppen forsker på hvordan Forsvaret utvikler og anvender erfaringslæring i operasjoner (enten det er i reelle skarpe

konfliktsituasjoner eller under øvelser), og i utdanningen ved de ulike avdelingene ved FHS. Gruppen har ansatt en Ph.d.-stipendiat, som skal forske på bruken av historiefaget i militær profesjonsutdanning. Videre har de igangsatt et pilotprosjekt om arkivsituasjonen i Forsvaret knyttet til norsk deltakelse i operasjonene i Afghanistan mellom 2001 og 2012 - [Jakten på historien](#) (forsvaretsforum.no)

• **XR/VR (STS)**

Gruppen forsker på bruk av XR/VR-teknologi i undervisning, og har bl.a. bidratt til at ukrainske soldater har fått virtuell opplæring i stridsvognene Leopard 2. Gruppen har oppdatert prototypen av XR-programmet (i samarbeid med bedriften Fynd), og har også utarbeidet flere vitenskapelige publikasjoner:

“A duty to protect? Legal consciousness among military officers in armed conflict”.
Fagfellevurdert artikkel, nivå 2

[“Using Force to Protect Civilians”.](#)
Vitenskapelig monografi

“Finding the Utility of Force to Protect Civilians from Violence: Exploring Outcomes of United Nations Military Protection Operations in Africa” (1999–2017) Vitenskapelig artikkel

“Using XR to teach protection of civilians in higher military education”. Conference paper

«Physiological data collection during Extended Reality experiences: a pilot study in military education». Conference paper

«Understanding threats to civilians in war: A threshold concepts approach to a human security-oriented military education program.»
Conference paper.

Gruppen har en rekke nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere.

- **Landoperasjoner (FHS/Krigsskolen (KS))**

Gruppen arbeider med en pensumbok om militære operasjoner «Land Operations – How to understand Land Operations and How They Are Conducted». Boken skal ferdigstilles i 2025. Gjennom to svært vellykkede konferanser om temaet militære operasjoner og krigen i Ukraina har gruppen etablert en møteplass for internasjonale og nasjonale deltakere på høyt nivå. Konferansen i 2023 hadde ca. 110 deltakere. Gruppen har knyttet til seg en Ph.d.-stipendiat. De har en rekke samarbeidspartnere, nasjonalt og internasjonalt, og samarbeider bl.a. med Hærens våpenskole (HVS), FHS/Cyberingeniørskolen (CISK), Etterretningsskolen og Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) om en artikkelserie om muligheter og utfordringer knyttet til ledelse av flernasjonale landoperasjoner.

- **Defending the Arctic Flank (KS),**

Gruppen forsker på doktrinær utvikling av sentrale alliertes tilnærminger til konsepter som påvirker militære operasjoner på NATOs nord-flanke og Norge, med særlig fokus på US Marine Corps' Force Design 2030

(FD2030). En rekke fagfellevurderte artikler og en vitenskapelig antologi («Defending NATO's Northern Flank»), er publisert, og gruppen har organisert flere FoU-arrangementer nasjonalt og internasjonalt. Gruppen har etablert samarbeid med mange nasjonale og internasjonale forskningsmiljøer, og ansatt en vitenskapelig assistent.

- **Militær leder- og ledelsesutvikling i teori og praksis (STS)**

Gruppens mål er å fremskaffe en systematisk, helhetlig og forskningsbasert oversikt over hvordan og hvorfor vi utvikler og gjennomfører leder- og ledelsesutvikling ved våre militære skoler, og hvordan dette eventuelt kan gjøres bedre. Arbeidet skal skape økt forståelse for de mekanismer som må til for å utvikle god militær ledelse, både på individnivå og fra et organisatorisk perspektiv. Grenvise og nivåmessige nyanser vil bli belyst. Gruppen har publisert antologien «Leder- og ledelsesutvikling i den militære profesjonen», som består av 25 kapitler, hvorav 20 er fagfellevurderte på nivå 1. En Ph.d.-stipendiat er ansatt for å forske på Forsvarets ledelsesfilosofi, og flere master-

studenter er tilknyttet gruppen. I det videre arbeidet vil gruppen studere konsekvenser av leder- og ledelsesutvikling for stridsevne og kulturell troverdighet, med fokus på å skape en begrepsmessig sammenheng mellom ledelses- og operasjonsfagene.

• **Ukrainaprogrammet (STS og IFS)**

Gruppen forsker på russiske tversektorielle virkemidler og militære operasjoner overfor Ukraina, hvordan Ukraina responderer og bygger motstand mot slike strategier, og relevans for Norge og FHS. Ukraina-programmet omfatter det internasjonale forskningsprosjektet "Contested Ukraine", og FoU-samarbeidet "Total Defense Cooperation with Ukraine" (finansiert av FD). Førstnevnte utvikler kunnskap om den pågående krisen i Ukraina og dens implikasjoner for europeisk sikkerhet, og analyserer hvordan ukrainsk suverenitet har blitt utfordret av Russland og interne opprørsstyrker i Donbas-regionen. Prosjektet har fått støtte fra Norges forskningsråd, og har partnere fra Storbritannia, Danmark, USA og Ukraina (The National Defense University of Ukraine). Gruppen bidro med et tilpasset

etterretningskurs for 12 ukrainske offiserer (Oslo, oktober 2023), og virtuell trening av en gruppe ukrainske soldater i bruk av stridsvognene Leopard 2, sammen med XR/VR.

• **Cyberoperasjoner (CISK)**

Prosjektet har som mål å forske på ulike aspekter ved cyberoperasjoner, med særlig fokus på utnyttelse av data og framvoksende datateknologi for styrket forsvarsevne. Effektiv innsamling, analyse og presentasjon av store datamengder vil være en essensiell del av fremtidens konflikter og

militære operasjoner. Forskningsbasert kunnskap om både potensial og begrensninger i datadrevne operasjoner vil derfor være kritisk for fremtidig virkemiddelbruk både under og over terskelen for væpnet konflikt. Prosjektet har ansatt Ph.d.-stipendiat, og prosjektleder er ansvarlig for å arrangere den årlige Påvirkningskonferansen.

Tildeling fra FHS' strategiske FoU-midler

Følgende av FHS' avdelinger mottok strategiske FoU-midler i 2023:

- a. Påvirkningskonferansen (IFS)
- b. Konferanse og publisering (IFS)
- c. Krimkrigen (KS)
- d. Cyberoperasjoner (CISK)
- e. Droner (KS)
- f. Digitalisering av fagemnet MFT2 (STS)
- g. Targeting (LKSK)
- h. Militær leder- og ledelsesutvikling (STS)
- i. Måling av fysisk og mental belastning på stress (LKSK)
- j. Landoperasjoner (KS)
- k. Lærebok i militær praktisk navigasjon (SKSK)
- l. Kunnskapssenter MPU (KS)
- m. Ny FoU gruppe: Norges Nære Allierte (STS/IFS)
- n. Wargaming & Game-Based Learning (SKSK)

Etter- og videreutdanning for ansatte

Kompetanseutvikling er viktig for at FHS skal utdanne spesialister og offiserer i tråd med Forsvarets behov, og også for å imøtekomme den enkelte medarbeiders behov for faglig utvikling. Utdanningsnivået ved

FHS er jevnt over høyt, og mange har verdifulle erfaringer fra operativ virksomhet.

Tilsatte i faglige stillinger er i 2023 som følger:

- Høgskolelektor 27
- Forsker 15
- Stipendiat 11
- Førsteamanuensis 34
- Førstelektor 8
- Professor 17

I tillegg har FHS ca. 40 hovedlærere (her er ikke hovedlærere som samtidig faller inn under noen av ovennevnte stillingskategorier telt med), en rekke seksjonsledere, hvorav flere har førstekompetanse, og 13 Professor II.

Professor, - dosent, og førstelektorløpene, som FHS har igangsatt sammen med Politihøgskolen (PHS) og Kriminalomsorgens høgskolesenter (KRUS) er videreført i 2023. Dette er organiserte kvalifiseringsopplegg for faglig tilsatte ved de tre skolene som ønsker å søke opprykk til førstelektor, dosent og professor. Professorløpet har 14 deltakere fra FHS, dosentløpet 5 deltakere og førstelektorløpet 15. I tillegg er 28 forskere/stipendiater i gang med Ph.d.-løp. Fagstaben har også igangsatt et utredningsarbeid for å vurdere etablering av Ph.d.-utdanning ved FHS.

Kurs ved Sjefskursseksjonen

Informasjonskurs 62

Informasjonskurs 62 ble gjennomført i perioden 2. – 6. januar 2023 på Hotell Hadeland på Granavollen. Kurset var fulltallig med 48 deltakere, inkludert kronprins Haakon. Kursets innhold ble justert basert på den sikkerhetspolitiske utviklingen i Europa og verden ellers. Særlig ble krigen i Ukraina et viktig bakteppe for mange av foredragene. Kurset som helhet fikk en total score på 4,98 (skala fra 1-5 hvor 5 er best)

Sjefskurs 28

Sjefskurs 28 ble gjennomført i perioden 9. januar-31. mars 2023, med 30 kursdeltakere (10 militære og 20 sivile). Fordypningstema var «Transatlantiske forbindelser». Foruten Norges-reisene besøkte Sjefskurs 28 London, New York og Washington DC, samt Brussel og Helsinki. Kurset som helhet fikk en total score på 4,97 (skala fra 1-5 hvor 5 er best)

Byråkratprogrammet 2023

Byråkratprogrammet er et videreutviklingsprogram for erfarne byråkrater i regjerings-

kontorfellesskapet. Deltakerne besto av 2 fra hvert departement og SMK, totalt 32 plasser. Programmet ble avvirket på Akershus festning over 5 tirsdager i perioden 25. april-30. mai. Temaet var «Byråkratiske avveininger».

Informasjonskurs 63

Informasjonskurs 63 (IK 63) ble gjennomført i perioden 7. – 11. august 2023 på Hotell Hadeland på Granavollen med totalt 46 deltakere av 48 påmeldte. Det faglige innholdet ble tilpasset den sikkerhetspolitiske situasjonen i verden. Særlig ble krigen i Ukraina og forholdet til Kina fokuset for mange av foredragene. Kurset som helhet fikk en total score på 4,88 (skala fra 1-5 hvor 5 er best).

Sjefskurs 29

Sjefskurs 29 ble gjennomført i perioden 21. august-10. november, med 30 kursdeltakere (10 militære og 20 sivile). Fordypningstema var «Sikkerhetsutfordringer i Nord-Europa – hvordan påvirkes norske interesser og norsk sikkerhet?». Foruten Norges-reisene besøkte Sjefskurs 29 Helsinki, Berlin, Brussel, Vilnius, Warszawa og London. Kurset som helhet fikk en total score på 5 (skala fra 1-5 hvor 5 er best).

Utdanning

Ord fra dekanen

2023 var enda et år preget av sikkerhetspolitiske omveltninger, og for Forsvarets høgskole sin del ble det tydelig at militær profesjonsutdanning og kompetanseutvikling er et satsningsområde for Forsvaret. I løpet av året ble det besluttet kvoteøkninger innenfor alle våre utdanningsløp, og alle signaler tilsier at vi skal vokse enda mer i årene som kommer. Denne økning vil prege alt vi gjør fremover, og det som står klart for meg er at hvis Forsvaret skal lykkes med vekst, så må vi alle dra sammen for å få det til. Det innebærer at FHS skal jobbe tettere med de andre fagmiljøene i Forsvaret, og at dialogen mellom oss og driftsenhetene som tar imot våre uteksaminerte kadetter, studenter og elever må bli enda bedre. Sammen skal vi møte Forsvarets behov for kompetanse, og det starter med at vi har en omforent forståelse av hva det innebærer og fleksible løsninger for måloppnåelse.

I årsrapporten for 2022 skrev jeg at den viktigste satsningen for mitt åremål ville være å kvalitetssikre og utvikle bærekraftige og helhetlige militære profesjonsutdanningsløp. Utviklings- og revisjonsprosjektet «Helhetlig militær profesjonsutdanning (HMPU)» som vi iverksatte høsten 2022, har lyktes med å fange opp de ansattes stemme. Det bærer prosessen preg av, og selv om anbefalingene som vil komme i 2024 ikke vil tilfredsstille alle, så er alle perspektiver hørt, vurdert og vektet opp mot helheten. Jeg er trygg på at modellen vi vil anbefale for fremtidens militære profesjonsutdanning – en modell som også må ta inn over seg en rask personellvekst – blir mer bærekraftig og holder enda høyere kvalitet.

Så har også 2023 vært et år der vi har hatt stort fokus på livslang læring og kompetansebygging. Vi har i nært samarbeid med Forsvarets våpenskolemiljøer sett på hvor-

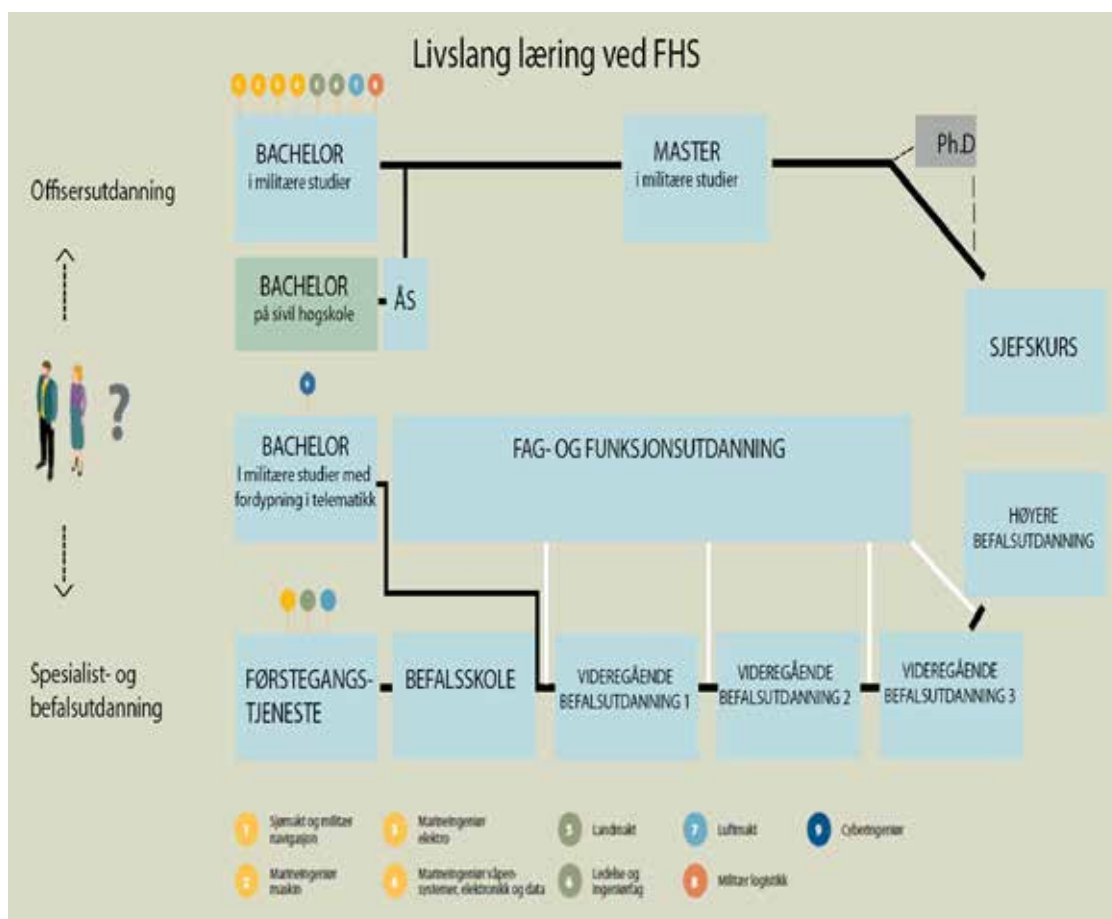
Dekan ved Forsvarets høgskole
Saira Hamid Basit

dan vi sammen kan tilby relevant kompetanseheving på riktig nivå til riktig tid gjennom et helt karriereløp. Et konkret resultat av dette er arbeidet med å utvikle et nytt masterprogram i anvendte militære operasjoner.

2023 var også preget av arbeidet med å sende dokumentasjon til NOKUT i forbindelse med NOKUT sin tilsynsrapport. I oktober ferdigstilte vi vår rapport til NOKUT, og vi venter svar i løpet av 2024.

FHS' reviderte og oppdaterte strategidokument, Kunnskap for frihet, ble også vedtatt i 2023, og ble operasjonalisert i vår nye utviklingsplan, som skal være et levende dokument som skal hjelpe oss å holde fokus på de strategiske målsetningene våre i årene som kommer.

I forrige årsrapport avsluttet jeg med en betraktning om at vi går inn i en spennende tid, og det har ikke blitt mindre riktig og relevant i år.

Studentundersøkelsen

I 2023 var det rekordhøy deltakelse på 70%. Undersøkelsen ble sendt til kadetter på krigsskolene, Cyberingeniørskolen og Språk- og etterretningsskolen. Studentundersøkelsen tar blant annet for seg motivasjon og omdømme, opplevd studiekvalitet, karriere, mobbing og seksuell trakassering og kjennskap til varslings-systemer.

Høyskolen har i større grad enn tidligere klart å møte forventningene til årets førsteårsstudenter. Sammenlignet med studentundersøkelsen for 2022 viser resultatene for årets undersøkelse at kadettene i større

grad opplever samsvar med deres forventninger til studiet. Resultatene viser også at flere har en positiv oppfatning av Forsvaret og utdanningen som tilbys sammenlignet med tidligere år. Det er også en økning i den generelle trivselen blant kadettene, spesielt blant kvinner. Dette kan tyde på at tiltakene høyskolen har gjennomført, som oppdatering av nettsider og forventningsavklaringer i forbindelse med oppstart, har hatt en positiv innvirkning.

Det er Forsvarets kommunikasjon som gjennomfører studentundersøkelsen på vegne av Forsvarets høyskole. Høyskolen ar-

beider med å inkludere befalsutdanningen og masterstudentene i undersøkelsen.

Følgende tiltak er besluttet for oppfølging:

- Målrettet arbeid med rekruttering
- Gjennomføre felles innbrief ved oppstart
- Gjennomføre forskningsdag på avdelingene
- Påse forutsigbare studieplaner
- Gjennomgå og kvalitetssikre spørsmålsbatteriet til studentundersøkelsen

Internasjonalisering

I november hadde FHS tilsyn med internasjonaliseringsarbeidet fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir). Slike tilsyn gjennomføres jevnlig hos høyere utdanningsinstitusjoner som mottar økonomiske midler fra Erasmus+. Formålet med tilsynet er å kvalitetssikre at institusjonen etterlever lover og regelverk for å opprettholde statusen som en European Charter of Higher Education-institusjon. I den skriftlige tilbakemeldingen basert på tilsynet fikk FHS svært gode tilbakemeldinger på sitt interna-

sjonaliseringsarbeid. FHS' nettsider på norsk og engelsk om Erasmus+ og internasjonalt utdanningssamarbeid ble trukket frem som særlig gode og synlige.

Høyskolen har fortsatt arbeidet med å øke antallet som reiser til andre land som en del av sine studier eller som ansattmobilitet. Høyskolen har fulgt strategien og fokusert på utvikling på bachelornivå i inneværende periode. FHS søkte i 2023 om midler fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse og fikk for perioden 2023- 2025 tilslag på 985 596,- NOK for videre student- og ansattmobilitet i Erasmus+ rammen. I 2023 har også internasjonaliseringsarbeidet blitt styrket ved å tilsette en stabsoffiser internasjonalisering på majornivå i tillegg til eksisterende sivil stilling, seniorrådgiver internasjonalisering. Samtlige krigsskoler har sendt kadetter på internasjonal studentmobilitet i løpet av 2023, og fire av fem krigsskoler har tatt imot utenlandske kadetter på innveksling i løpet av 2023. Det er et pågående arbeid når det gjelder å tilrettelegge for internasjonalisering på masternivå. Innen FoU er det flere parallelle prosesser som pågår rundt internasjonalisering, men foreløpig ikke i Erasmus-rammen. I løpet av 2023 har FHS' nettsider om internasjonalisering blitt oppdatert på både norsk og engelsk, i tillegg til at samtlige av skolene har sine egne faner om internasjonalisering på Sharepoint.

Bibliotek

Seksjon for bibliotekstjenester bidrar til høyskolens forskning og undervisning gjennom oppdaterte bibliotekstjenester og digital støtte til ansatte og studenter. Bibliotekets primære målsetting er å øke studenters læringsopplevelse og tilby støtte til ansatte engasjert i undervisning og forskning. Seksjonen har som formål å levere kontinuerlig oppdaterte bibliotekstjenester og

sikre tilgjengelighet til faglige kilder for både ansatte og studenter. Seksjonen, som er knyttet til fire campuser, støtter alle FHS' avdelinger og bruker digitale kanaler i veiledning og kontakt med brukere.

Seksjonen har i 2023 arbeidet mot å sørge for lik opplæring i kildebruk og referansehåndtering på alle krigsskolene. Arbeidet med å gjøre FHS vitenskapelige publisering åpne fortsetter, gjennom nye avtaler og forberedelser til innføring av arvtakeren til Cristin; Nasjonalt Vitenarkiv (NVA). Leganto er innført på alle aktuelle avdelinger, noe som gir FHS mer helhetlige pensumlister, og bedre utnyttelse av bibliotekets samlinger. Det har vært arbeidet mer å skaffe nye ressurser innenfor internasjonale nyheter, noe som har gitt et bedre tilbud for alle ansatte. Fokuset i 2024 vil være på å utvikle gode forskerstøttetjenester, og gode læringsmiljø i de fysiske bibliotekrommene. I tillegg er det viktig å sørge for gode bibliotekstjenester for kadettene på CISK, gjennom å teste digital skranke, og om mulig et samarbeide med Høgskolen Innlandet.

Søkertall og rekruttering

Det var totalt 2957 søkere til høyskolens årsstudium og bachelorprogrammer i 2023, noe som er en del høyere sammenlignet med 2022. Årsaken kan være at det i 2022 ikke var opptak til FHS/Språk- og etterretningsskolen. Søkertallene er dermed høye og forholdsvis stabile for denne utdanningen. Vi har hatt 10 søkere per studieplass på bachelor i militære studier (samlet for alle fordypninger). Det er fortsatt fordypningene med krav om realfag for opptak som er kritisk lave. For FHS/Cyberingeniørskolen er andelen med realfag som har søkt imidlertid gått opp fra 3,5 i fjor til 3,9 i 2023. Konkurransen om en forholdsvis liten andel kandidater med realfag fra videregående skole deler FHS med øvrige utdanningsinsti-

tusjoner i sektoren.

Søkertallene er også relativt stabile for masterprogrammet og videreutdanning. Det har imidlertid vært noe nedgang på masterprogrammet og økning på videreutdanningsemnet i inneværende år. I perioden 2019-2022 er det kun marginale endringer i tallene (fra 269 til 238). Antall søkere i 2023 var noe lavere (193). Økningen i søkere til videreutdanningsemnet kan ha sammenheng med at det i år kun var tilbudt ett emne. Antall søkere på sivil kvote til masterprogrammet holder seg også relativt stabilt, men har økt gradvis over de siste årene (fra 10 i 2020 til 19 i 2023). Utenlandske nominerte kandidater holder seg relativt stabilt mellom 4 og 6.

Høgskolen oppfylte kvotene til alle studiene i 2023 og har generelt lite frafall, spesielt på bachelorprogrammene. For FHS sitt masterprogram forventer vi at gjennomføringen på normert tid vil ta seg opp betraktelig

etter endringen i år som gjør at studentene kan skrive masteroppgaven på fulltid, i motsetning til tidligere hvor de skrev oppgaven i stilling i og med kun 20% tid satt av til skriving.

Diagrammet under viser antall fullførte kandidater på akkrediterte studier for 2023, med unntak av kandidater fra FHS/Språk – og etterretningsskolen.

Studieprogram	Studieprogram	Antall vitnemål utstedt 1.1.23-31.12.23
Bachelor i militære studier	Ledelse og landmakt	80
Bachelor i militære studier	Ledelse og luftmakt	26
Bachelor i militære studier	Sjømakt og militær navigasjon (SMN)	22
Bachelor i militære studier	Marineingeniør maskin	8
Bachelor i militære studier	Marineingeniør elektro	5
Bachelor i militære studier	Marineingeniør våpensystemer, elektronikk og data	10
Bachelor i militære studier	Militær logistikk - HSL	15
Bachelor i militære studier	Militærmakt og sikkerhetsoperasjoner (MILSIKT)	5
Bachelor i militære studier	Flyger og navigatørutdanning	27
Bachelor i militære studier	Språk og etterretning	Skjermet
Bachelor ingeniørfag	Ledelse og ingeniørfag	23
Bachelor ingeniørfag	Telematikk	36
Årsstudium militære studier	HSL	39
Master i militære studier	HSL	67

Holdninger, etikk og ledelse

Ved FHS er det stort fokus på holdninger, etikk og ledelse (HEL). Det jobbes mye innenfor tematikken. Samtidig har vi erfart at HEL-arbeidet er fragmentert og at det jobbes parallelt i forskjellige linjer, både innenfor fag og drift, ansatte og studenter/elever/kadetter. Det har derfor vært behov for å se helhetlig på arbeidet ved høyskolen som faller innenfor HEL, og hvordan dette tangerer opp mot tilstøtende prosesser knyttet til verdier, undervisningsmetodikk, organisasjonskultur, herunder forebygging og håndtering av mobbing og seksuell trakassering (MOST), likestilling og mangfold, skikkethet etc.

Ved FHS skal vi stimulere til likeverd og forståelse. I dette ligger holdningsskapende arbeid, mangfold, arbeid for likestilling og mot diskriminering, trakassering og mobbing – arbeid for likeverd. HEL er et godt etablert uttrykk i Forsvaret som favner

bredt. Det er derfor naturlig å benytte dette som en fellesbetegnelse på arbeidet knyttet til denne tematikken ved høyskolen.

Alle arbeidsgivere skal, innenfor sin virksomhet, arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 26, arbeidsmiljøloven § 13-1 og universitets- og høyskoleloven §§ 4-3 og 6-2. I tillegg stiller EU og Forskningsrådet krav om at alle som tildeles forskningsmidler må ha en handlingsplan for likestilling. Ved høyskolen ble det i 2023 opprettet en HEL-koordinator som skal bidra til et målrettet, strategisk og helhetlig arbeid med tematikken. I tillegg er rådgivning innen likestilling og mangfold skrevet inn i en stilling. Forsvarets høyskoles Likestillings- og mangfoldsutvalg rapporterer direkte til styret. Utvalget rapporterer årlig på status og gjennomførte aktiviteter.

Prioriterte oppfølgningssaker for 2024

NOKUT-tilsyn

Det periodiske tilsynet av det systematiske kvalitetsarbeidet ved FHS (NOKUT-tilsyn), gjennomført i skoleåret 2021/2022 avdekte ett avvik. Avviket gjaldt studietilsynsfor-skriftens § 4-1 (5) «Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid.». Høyskolen arbeidet systematisk for å lukke avviket på to måter: 1) lukking av større avvik og 2) etablering av et avvikshåndteringssystem med rutiner for konsekvent oppfølging av avvik. Frist for å sende frem dokumentasjon på oppretting av avviket var oktober 2023. Høyskolen kan forvente svar fra NOKUT våren 2024.

Kvalitetsrapporten

Kvalitetsrapporten trekker frem at kvalitetsystemet ved FHS er solid og at kvalitetsarbeidet går i riktig retning. Samtidig er det noen klare utfordringer med en sårbar personellsituasjon og påfølgende manglende mulighet for faglig tilsatte til å bedrive forskning og utvikling. Et viktig oppfølgingstiltak er derfor å øke antall ansatte ved høyskolen. FHS driftsstab utarbeider ett strategisk HR-system som vil bli viktig for å sikre ansettelse av personell med rett kompetanse. Seksjon for FoU-administrasjon sender snart ut FoU-undersøkelsen som også vil gi FHS' ledelse mer data knyttet til tilrettelegging av tid til forskning og utviklingsarbeid. Rapporten trekker også frem at høyskolen har behov for oppdatert pedagogisk kompetanse og utvikling av digitale verktøy i undervisningssammenheng.

Studentrådet

Ord fra lederen

Studentrådet 2023 har vært et innholdsrikt år! Året startet med høringsinnspillet for kadetters rettigheter og plikter som ble levert ved utgangen av januar. Studentrådet har fulgt arbeidet tett og venter fortsatt på de endelige lovendringene. Studentrådet arbeidet senere med studentundersøkelsen da resultatene ble publisert og har levert en evaluering til FHS. Flere av tiltakene fra evalueringen har eller skal iverksettes, og Studentrådet ser frem til å se tiltakene tre i kraft.

Hovedfokuset til Studentrådet 2023 har vært forutsigbarhet. Studentrådet mener det er viktig at studentene har forutsigbarhet til å planlegge og oppleve en følelse av autonomi i studiehverdagen. I en usikker verden, på vei inn i en alvorspreget og krevende profesjon, tror Studentrådet at det er viktig å skape forutsigbarhet der man kan.

Dette året har vi også satt søkelys på å utvikle samarbeid med TVO, Studentombudet og Norges Studentorganisasjon. Dette har hjulpet Studentrådet med å definere hvilke aktører som kan bistå studentene på ulike områder. I tillegg har Studentrådet arbeidet med velferdsmidler, NSO Frifond, idémyndring «fremtidens NAKA» og mer. Studentene ved FHS har bidratt stort inn mot rekruttering til FHS, både gjennom Snapchat og på utdanningsmesser. Studentene har også støttet Studentrådet med å besvare spørsmål, undersøkelser og vise interesse for å hjelpe i Studentrådsarbeidet.

Det er kadettene, elevene, studentene og de ansatte som sammen utgjør Forsvarets høyskole. Studentrådet har hatt gleden av å være talerøret til studentene og har forsøkt å etterkomme alle henvendelser og innspill.

Leder Studentrådet 2023
Victoria Celine Bjørne

Både store og små saker og spørsmål har bidratt til videreutvikling og satt lys på utfordringer og ambisjoner som studentene ved FHS har. Studentrådet har hatt et tett samarbeid med FHS' ledelse, noe som har bidratt til økt kvalitet i Studentrådets arbeid. Vi i Studentrådet setter enorm pris på de ansattes og studentens bidrag. Året 2023 har vært innholdsrikt og givende. Vi setter kurs mot 2024 med positivitet og motivasjon til å fortsette å utvikle FHS videre. Studentrådet takker for et fint år og ønsker alle lykke til inn i 2024!

Styring og kontroll

Overordnet vurdering

FHS benytter mål- og resultatstyring som sitt grunnleggende styringsprinsipp og vurderer samlet sett at vi opererer innenfor akseptabel risiko og har tilfredsstillende styring med og kontroll på virksomheten. Modernisering- og effektiviseringsprosjektet i Forsvaret har sentralisert økonomitjenester (FØS) i løpet av året. Dette medførte at alle kontrollere og økonomisjef sa opp stillingene i FHS stab. Konsekvens har vært redusert kapasitet til å gjennomføre internkontroll og stikkprøvekontroller for 2023. Oppfølging av økonomien har vært tilfredsstillende på grunn av intern omrokking i FHS. Det er for tidlig å si noe om støtte fra FØS. Så langt ser det ut til at en ved egen kompetanse i staben, og støtten fra FØS, vil ha en tilfredsstillende kontroll med økonomien.

Som en akkreditert høyskole og tilbyder av militær profesjonsutdanning er FHS pålagt et selvstendig ansvar for å sikre og utvikle kvalitet i utdanningen gjennom å drive et systematisk kvalitetsarbeid i henhold til nasjonale krav, fastsatt av Kunnskapsdepartementet og NOKUT. Målsettingene for virksomheten er basert på styrets strategi og Forsvarssjefens plan. Rapportering i Forsvaret er lagt om i 2023. Fokus skal være på operative krav og klartider med rapportering en gang pr år. Det er etablert ryddige styringslinjer gjennom instruksjoner for avdelingssjefer og delegasjonsbestemmelser i Sjef FHS' plan. Her er det også en beskrivelse av møtестruktur som viser behandling av saker til beslutning. FHS har også et sikkerhetsstyringssystem med ledelsens gjennomgang årlig. Risikokartet til FHS oppdateres årlig i forbindelse med utarbeidelse av sjef FHS' plan. Videre benyttes risikostyring i virksomhetsstyringen gjennom utarbeidelse av budsjett og plan og årsrapporter. I den daglige virksomheten

er risikostyring integrert i prosesser og del av internkontrollsystemet. FHS' styre har vedtatt en overordnet strategi for høyskolen. Rektor og sjef FHS har operasjonalisert strategien i et målbilde for FHS. De seks høyest prioritertene i 2023 har vært å lukke NOKUT-gap, utdanne i henhold til vedtatt kvoteøkning, Holdning Etikk Ledelse, motiverte studenter, FHS omdømme og effektiv ledelse. Høyskolen har lykket med arbeidet.

Risiko

I 2023 fremholdes fortsatt risiko knyttet til tilstrekkelig førstekompetanse i fagmiljøer for å tilfredsstille kravene i studietilsynsforordningen. I tillegg har det blitt lagt større vekt på risiko for at FHS har det rette bildet på kompetansekrav og utvikling av kompetanse for fremtidens krig. Systemunderstøttelse-IKT er et sentralt område som det er jobbet mye med siste året, og det er risiko for at systemunderstøttelsen ikke tilfredsstiller FHS' behov for ugraderete systemer i undervisning, forskning og formidling. Risiko for mobbing og seksuell trakassering fremholdes fortsatt som en kritisk risiko. Denne risikoen vil FHS måtte leve med i lang tid ettersom den også adresserer kulturendring. For å redusere risikoen er det blant annet utarbeidet handlingsplan for mangfold, likestilling og kjønnsbalanse, handlingsplan mot mobbing og seksuell trakassering og det gis føringer om adferd ved oppstart av nye kull.

Målsettingene som er satt for FHS for 2022 ansees for tilfredsstillende løst.

Fastsatte mål og resultatkrav

FHS er en bruttobudsjettert avdeling i etaten Forsvaret. FHS' regnskap er en del av kapittel 1720 (utgifter) og 4720 (inntekter) i Forsvarets regnskap og dermed ikke et eget fullstendig regnskap. FHS kommenterer månedlig og årlig regnskapstall til Forsvarsstaben etter Kontantprinsippet med vekt på budsjett og prognoser.

For å kunne forklare årsresultatet inkluderes to tabeller som viser situasjonen henholdsvis før og etter beslutningen (jf. undervisningstillegg)¹.

1. Oversikt budsjett/regnskap – utgift og inntekter

Kapittel	Overført fra 2022	Bevilget 2023	Til disposisjon	Regnskap 2023	Resultat 2023
172001	2 466	967 259	969 725	965 839	3 886
472001		-13 197	-13 197	-17 311	4114
Totalsum 172001/472001	2 466	954 062	956 528	948 528	8 000

1. Oversikt budsjett/regnskap – utgift og inntekter

Kapittel	Overført fra 2022	Bevilget 2023	Til disposisjon	Regnskap 2023	Resultat 2023
172001	2 466	967 259	969 725	1 079 839	-110 114
472001		-13 197	-13 197	-17 311	4114
Totalsum 172001/472001	2 466	954 062	956 528	1 062 528	-106 000

2. Oversikt budsjett/regnskap – utgift og inntekter

(Til disposisjon = overført fra 2022 + bevilget 2023), (Resultat 2023 = til disposisjon – regnskap 2023)

Forsvarsstaben har vedtatt at undervisningstillegget som ble besluttet refundert med tilbakevirkende kraft i domstolene, i sin helhet skulle utbetales i november og desember 2023 fra FHS sitt kostnadssted.

(Til disposisjon = overført fra 2022 + bevilget 2023), (Resultat 2023 = til disposisjon – regnskap 2023)

Per 07.12.2023 viser utgiftssiden et mindreforbruk på 3,9 millioner kroner og inntektsiden en merinntekt på 4,1 millioner kroner. Netto resultat er dermed et mindreforbruk på 8,0 millioner kroner. Mindreforbruk på utgiftssiden skyldes flerårige eksterntfinansierte FoU-prosjekter, mens merinntekt på inntektsiden skyldes høy prosjektaktivitet og et tilsvarende høyt inntektsført beløp fra balansekonto, i tillegg til FHS sine øvrige inntekter. Mindreforbruket vil i sin helhet søkes overført til 2024 for å dekke fremtidige forpliktelser for FHS' flerårige FoU-prosjekter.

Anslått beløp er 114 millioner kroner. FHS tildeles ikke midler i 2023 til å håndtere merforbruket, men får myndighet til å gå utover eksisterende ramme med tilsvarende beløp. Merforbruket har ingen innvirkning på FHS sitt budsjett i 2024. Det betyr at FHS søker 8,0 millioner kroner overført fra 2023.

¹ Forsvaret må etterbetale ansatte et undervisningstillegg som ble fjernet i 2017.

Forsvarets høgskole

forsvaret.no/fhs